

Тарас Шевченко —
мистецький і духовний феномен всього людства:
його проста, але сповнена пророчої сили постать
збудила приспаний дух нації, освітила цілі покоління.
Його Правда — точна, щира, істинна.
Тому слово Поета проникає від серця до серця.
Книга «За Тебе молюсь» — новий погляд на багатолику
і багатогранну постать Шевченка:
в ній розкривається внутрішня, духовна сутність Поета,
його потаємна Молитва за Любов, Україну,
Святе Материнство і Правду на Землі.

Розділ 1

Мои голубята,

Или же Бингра Кингокого

Устона погуляти

За Кингогами убавити.

Ваме все удобн

Устона... То на всем

Устона... То на всем

Принимайте мои любви,

Там же и речам

Приветам все вкд дитяко

И дитяку из вали.

Бингра Кингокого
Устона погуляти

За Кингогами убавити.
Ваме все удобн

Устона... То на всем
Устона... То на всем

Принимайте мои любви,
Там же и речам

Приветам все вкд дитяко
И дитяку из вали.

СХОДЖЕННЯ

Бингра Кингокого
Устона погуляти

За Кингогами убавити.
Ваме все удобн

Устона... То на всем
Устона... То на всем

Принимайте мои любви,
Там же и речам

Приветам все вкд дитяко
И дитяку из вали.

Кожного разу, оглядаючи земний шлях Тараса, мимоволі задаєш собі питання: а чи правомірно розділяти з Поетом терпіння його земного шляху? Чи правомірно втручатися у найвищий Божий задум — Долю людини, яка від першої до останньої миті земної дороги перебуває під Божою опікою, у котрій здійснюється найвище провидіння? Напевно, ні, та й нікому це не під силу.

Але мислено кожен із нас входить у неозоре поле інших доль, мислено прозирає глибини вселюдського буття, аби самому піднятися бодай на сходинку вище. Мислено і реально ми подаємо одне одному руку над прірвою, — і ця простягнута рука стає Божою десницею, котра витягає і того, хто в небезпеці, і того, у кому прокинулася любов до ближнього.

Кожна людина на цій землі має визначену дорогу по силі її духу. Чи став би Тарас тим, ким визначила йому стати доля, якби земна дорога була не такою стрімкою і кам'янистою? Чи зміг би ще хтось інший піднятися на такі верховини і подолати таке високе сходження духу?

Як дві тисячі років тому, у часи глибокого занепаду людства, небесні ангели відкрили брами для сходження на землю Сина Божого, котрий заклав у людську природу програму воскресіння, так в часи занепаду України 9 березня, в день Сорока святих, що вважається в народі днем відкриття небесних брам, українському народу було послано Тараса Шевченка для воскресіння його національної самосвідомості.

Кожен народ в поході віків має таку знакову особистість, котра втілює у собі його генетичну й кармічну матрицю і вносить у неї корективи своїми помислами, діяннями, подвигом духу, серця і думки.

Народжений в пастушому вертепі, Христос з моменту свого приходу на землю не був обдарований земними благами: птахи небесні мають свої гнізда і звірі мають свої нори, а Син Людський не мав де прихилити голову. Він долав свою земну дорогу з порожніми руками, приймав хліб із рук найубогіших, аби мати змогу любити й приймати всіх, до глибин пізнати людське єство у прірвах невігластва та в чистоті духовної природи.

Хата батьків у с. Керелівка. Олівець. 1843.

Тарас, осиротівши дуже рано, був кинутий вітрами долі у вир жорстокого виживання, у вир поневірянь по всіх просторах неозорої імперії, аби переболіти за всіх і за всіх говорити. Його висока чутливість кидала думку то в жар крайньої нетерпимості до діянь людських, до кривди й жорстокості світу, то в тиху задуму просвітленої душі, котра ясно і безпристрасно світить над водами Буття. Він здобував золоті скарби своєї душі всупереч обставинам: його учителями в земній дорозі були убогі каліки-сироти, зневажені покритки, бездомні собаки, бездушні погоничі уярмленого люду, — ці учителі не давали духові розслабитися, збитися на манівці. А до Господа, до Його Престолу кликала співуча Україна, — вона вела його, малого, за руку від першого подиху до останнього...

Свій страдницький шлях він сам пророчо окреслив у поемі «Тризна»:

...Скитавсь по світу сиротою.
Які там сльози пролились!
Якою мукою страшною
Пізнання розуму купив,
Невинність серця не згубив.
Без малодушності докорів
Пройти життя важке й суворе,
У прірву пристрастей пірнути,
Життя людське до дна збагнути,
Відкрити чорні сторінки,
Всі беззаконія діла.
І зберегти політ орла
Та серце чистої голубки!
Се чоловік! Без даху жить
(сиріт і сонечко не гріє)
Людей пізнати — і любить!
Лиш серце незлобиво мліє
За недостойні їх діла.
І не кощунствує у млах,
Як цар ума. Убогим, нищим
За шмат скупі паляниці
Глупцю могутньому годить
І мислить, почувать і жить!
Ось драма святості пізнання!

(«Тризна», переклад українською М.Ч.)

Шевченко пройшов у своєму житті найважливішу науку: пізнавши «всі беззаконія діла», побачивши людей над прірвою — або неситими звірами, що здатні скинути і змести все перед собою, аби лише ухопити «шмат скупі паляниці», — або самовідданими ангелами, які простягнуть руку чисто й безкорисливо, — він таки навчився любити всіх рівно і всепрощенно, як сонце.

*Шевченко перед мольбертом.
Олівець. 1839–1842.*

Поета цитують часто, але кожен вириває з контексту його мисленнєвої дороги певний фрагмент миттєвої думки і настрою, зафіксованих свідком-папером, і вважає, що уже може узагальнити свій уявний портрет генія. Але варто перегорнути сторінку — і він уже постає іншим, в іншому відблиску своєї незбагненої особистості.

В тому й полягає феномен істинної душі, що вона кидає насіння в земний ґрунт і, відійшовши на небо, чекає сходів. Чим потужніше насіння — тим глибше воно розростається, тим могутнішу крону розкидає в океані людської мислі, — завжди незмінне у вічному й завжди сьогочасне у віддзеркаленні світу.

«Це син теслі з Назарета», — зневажливо говорили про Христа його сучасники. Але вже понад дві тисячі років його тиха Нагірна проповідь, його непоказні притчі, розказані убогим пастухам і митарям, осміяні книжниками й мудрецами, змінюють світ.

«Це кріпак неосвічений», — казали про Шевченка його освічені сучасники, але його слово стало символом нескореного духу українців і тримає націю в часи найтяжчих геноцидів і руйнувань.

У XIX столітті вся літературна Європа переживала період романтизму. Правилом доброго тону вважалось «побавитись» у народність. Замість античних пастушок, фавнів і сатирів

поезію заповнили містичні образи народних балад, сентиментальні сюжети про нещасливе трагічне кохання.

Українські романтики мали нагоду ще й доторкнутись до живої української мови, котра вийшла із вжитку тогочасної інтелігенції, але ще мала сентиментальну притягальність, до-тичність до історичного минулого покривдженого народу.

Шевченко стрімко увійшов у поетичний океан народної пісні — не як гість, а як госпо-дар: його ранні балади зазвучали так природно, що донині багато з пісень на слова Шев-ченка вважаються народними й сягають блиску віками шліфованого діаманту народної поетики. І цей період його творчості слід розглядати саме в контексті епохи: ніхто не звину-вачує Гейне, Шіллера, Гете, Байрона, Лермонтова в примітивності та сльозливості, ніхто не вважає їхню творчість вторинною лише через те, що використали у своїх творах популярні в народі сюжети.

Але вже і в ранній творчості Шевченко проявляє свій тонкий психологізм, проникнен-ня в тайни людської природи. Усвідомлюючи себе дитям Божим, він постійно веде діалог з Отцем, з великою довірою і любов'ю до Нього ставить болісні запитання, на які людський розум не здатен знайти відповіді.

...Єсть на світі доля,
А хто її знає?
Єсть на світі воля,
А хто її має?
Єсть люде на світі —
Сріблом-злотом сяють,
Здається, панують —
А долі не знають, —
Ні долі, ні волі!
З нудьгою та горем
Жупан надівають,
А плакати — сором...

Це — поема «Катерина», один з ранніх вершинних творів Тараса. Це початок його ін-тимного діалогу з Матір'ю — Богородицею, чий земний тихий усміх супроводив поета упро-

*Погруддя жінки.
Італійський олівець. 1830.*

*На замовлення Товариства
и Святихъ Училищъ
М. Мещеряковъ*

довж всього життя. Він бачив її порфіроносну духовну чистоту у сяйві вічного Буття — і бачив убоге лахміття, котрим покривалась ця неземна чистота в земному тілі Жінки.

Від стін Назарета, крізь криваву самотність Голгофи ішла вона його землею, — осквернена смиренна Любов. Його «Наймичка», «Слепая», «Відьма» — це наближення до того твору, який він мріяв створити як гімн Серцю Матері.

Поеми «Марія» і «Неофіти», збережені в недовершених варіантах, шліфовані і кореговані численними редакторами «під читача», і донині вражають не стільки своїм скрупульозним історизмом, як посутнім дотиканням до самого нерва людських страждань і людської сили.

За ці твори поетові добряче дісталось. Збагнути його намагання достукатись до людської свідомості з одкровенням тайни святості Материнства як духовного начала світу, намагання гармонізувати і примирити вічний конфлікт між чоловічою і жіночою природою, — це вдається рідко кому.